Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Lösnummerpris: 15 öre.

TIDEVARVET

Nr 23 · 4 Juni

Nr 23 · 5 årg. 1927

Tidevarvet N:r 23

Fredrika Bremers äreminne står färdigt och har avtäckts i Humlegården i Stockholm. En bild av Sigrid Fridmans konstverk pryder första sidan av Tidevarvets pingstnummer. K. J:s Vandrerskan är orden, som fullständiga bilden.

*

Vår ledare ger en framställning av den ödesdigra polisundersökningen i London, mot vars bakgrund man även måste betrakta en del inhemska företeelser. Ty Svallvågor från Arcos har nått också vårt land.

*

Eva Andén fortsätter i artikeln En blåare bok sin serie, Tankeställare inför äktenskapet.

*

Bokanmälare äro denna gång Honorine Hermelin och Elsa Wilkens. Den förra ger oss i artikeln, Vinden blåser vart den vill, med utgångspunkt från Edouard Estauniés bok, Ansiktet, en vacker pingstbetraktelse. Den senare för oss in i Indiens poetiska skattkammare.

*

I den av Svenska Skolornas Fredsförening utgivna kalendern, Eos, får man bevis för, att det trots allt i vår tid sträcks En broder's hand över hav och gräns.

*

Signaturen Röpeckas guvernant har skrivit veckans novell. Den handlar om, hur en liten flicka föreställer sig den helige Ande.

*

Hur en annan pingstnovell frös till is berättar Eva Schmidt i ett litet kåseri.

*

Devinez har Ordagrant upptecknat några av de myriader av tankar, som rör sig i ett litet gossehuvud.

Olga Elmdahl
Modemagasin
Kungsgatan 53. Tel. 108 51
STOCKHOLM.

På förekommen anledning meddelas att Herr Folke Schönberg icke har anställning vid Tidevarvet och sålunda icke är berättigad att utkvittera medel eller upptaga annonser för Tidevarvets räkning.

HON LEVER.

Fredrika Bremer har fått sin staty. Torsdagen den 2 juni bjöd kronprinsessan Louise täckelset falla från den gestalt, som Sigrid Fridman skapat. På en stor vacker gräsplan utan rabatter och utan gångar har den fått sin plats i nordvästra delen av Humlegården.

Fröken Ellen Kleman, ordförande i den statykommitté, på vilken arbetet och insamlingen för denna staty främst har vilat, höll vid den högtidliga avtäckningen ett tal i vilket hon sade sig önska att kunna ge nyckeln till Fredrika Bremers väsen och verk. Hon ville uttrycka den tacksamhet och vördnad, som våra hjärtan känna, en tacksamhet på vilken denna staty är ett yttre tecken.

Talaren erinrade om, hur tanken på en staty åt Fredrika Bremer uppstod 1913 på initiativ av Föreningen för kvinnornas politiska rösträtt i Stockholm. Till arbetet för statyns förverkligande anslöt sig sedermera även andra kvinnoorganisationer såsom Fredrika Bremerförbundet och Vita Bandet. Men världskriget med sin depressionstid ställde sig hindrande i vägen för arbetet och först 15 år senare har idén kunnat förverkligas.

Fröken Kleman riktade därefter ett tack främst till konstnären och sedan även till de många, som deltagit i insamlingen för statyn. Särskilt ville hon rikta detta tack till svensk-amerikanskor, som sänt bidrag från andra sidan Atlanten och de Finlands-svenskor på andra sidan Bottenhavet som deltagit i arbetet.

I högtidligheten ingick även tal av doktor Lydia Wahlström, varefter stadsfullmäktiges ordförande, herr Knut Tengdahl å Stockholms stads vägnar mottog statyn. Efter sång, utförd av en kör av unga kvinnor, följde kransnedläggning av de kvinnoorganisationer, som stått i spetsen för arbetet. Även från Finlands kvinnor hade sänts en vacker blomsterhyllning.

Sigrid Fridman tyckes oss i brons ha skapat samma Fredrika Bremergestalt som K. J. en gång tecknat i sin inspirerade skildring i boken Fredrika Bremers bild. Intet synes oss vid detta tillfälle bättre än att citera VANDRERSKAN.

Bittida en blå majmorgon strövade Fredrika Bremer ut ur en liten stad i Georgia, villig att följa landsvägen vart den bar hän. »Jag gick allena; allt var tyst och stilla, men mitt hjärta sjöng. Vad jag under hela min ungdom önskat och längtat till; vad jag ansett mig vara mer än någon annan stängd ifrån, — en levande bekantskap med livets mångfaldiga gestalter, det hade nu blivit mig till del, blivit det i ett ovanligt mått. Vandrade jag icke nu fri — fri såsom få äro det — i den fria, stora, nya världen, fri att se och lära känna allt vad jag ville? Var jag icke lätt och ledig som en fågel? Min själ hade vingar och hela världen var min . . .»

Detta var grundstämningen i alla hennes reseår. Vår och morgon och en ny värld hade — äntligen — fullt vaknat i henne själv, »en hemlig glädje och ett hemligt hopp», lyste i hennes hjärta, och ville hon i den kortaste formel sammanpressa detta överflöd, då utbrast hon: »Jag lever.»

Från Mississippi, den framtidsrika, till Jordan, den minnesrika, bar hon sitt hopp, sin visshet och sina frågor. Med en pilgrims andakt kysste hon daggen av de morgonfriska löven i en Floridas urskog och badade hon sin panna i den sägenhelgade österländska flodens vatten. Rom berättade henne i årtusendens teckenskrift evangeliet om den uppstigande metamorfosen, och på Akropolisklippan, medan solnedgångsskyars skuggspel svävade över Aténs dal, drömde hon sig Perikles' och Aspasias historia som varsel om en kommande mänsklighet.

Hon mötte livets alla gestalter med en stor frågande blick. Hurudana de voro såg hon, hur de hade blivit kunde hon studera sig till, men de måste säga henne, *vad* de voro, vad de gömde av framtid och evighet. Slika spörsmål äro viljeakter: de diktera svaret själva. Det låg en solkraft i denna stadiga, ljusa blick och dess spaningar mynnade ut i resultatet: »jorden vill blomma.»

Ur natt och frost hade denna dårdristiga triumf kämpat sig upp, och köld och mörker hade den att besegra till det sista. Fredrika Bremer biktar på höjden av sin visshet och lycka: »Genom livets erfarenheter, genom vårt eget hjärtas beskaffenhet anslås vi på olika vis av världsordningens — rättare världsoordningens företeelser. Gud tillät mig att framför allt fattas av lidandet på jorden, de godas, de svagas, mänskornas, djurens, av alla livets bittra dissonanser, av mörkret över så mycket, av skapelsens suckar överallt. (Jag var och jag har förblivit i denna mening buddist).»

Den viljekraft, som i sena år liksom med konstnärshand omformade hennes liv till full samklang med hennes andes krav, förnam hon själv som en mystisk makt att undrande vörda och lyda. Hon jämför den ofta med kväkarnas »inre ljus». Mänskors råd och avråd, skall och bifall nådde icke mer den fria vandrerskan, tyst samspråkande med sin inre röst. »Blott av den får jag härefter taga straff eller belöning», förklarade hon, under det man i det fjärran fosterlandet gjorde sitt bästa för att recensera ihjäl henne.

Vart ville hon då hän, denna egensinniga, otröttliga vandrerska? Hade hon hunnit globen runt, så hade hon dock ej funnit sitt mål. Hon var stadd på vallfärd och forskningsresa efter något som hon visste, att ej jorden bär, men under vägen spejade hon i naturens liv och bilder såväl som i människornas liv och verk efter förebud, aningar, begynnelser, möjligheter. Till denna dunkla symbolskrift hade hon en egen klav, ty hon ägde, så innerligt och omistligt som man äger en drömuppenbarelse, urbilden till de förvirrade fragmenten: det fullkomliga samhället, Denna vision eller *åskådning* var hennes livs liv, hennes religion. Det var en inre erfarenhet, som var dag förnyade och som hon åter och åter måste förkunna. »Det är du, himmelska syn, som tvingar mig, som, en gång skådad, en gång fattad, gör det mig omöjligt att nöjas med det halva, oklara och ofullkomliga.»

I konstmuseerna trivdes inte denna resande. *En* konstnär dyrkade hon: den som målar berg och slätt och skog och hav med himmelsdagrar, och *en* väntade hon: mänskligheten, kallad att skapa motbilden till detta gudaverk.

Hon väntade icke otåligt. Hon skred trygg och överseende genom världens dårhus och smutsnästen, ty framför henne lyste tusenårshägringen, staden i molnen, *civitas Dei*.

Till allra sist var det bara den hon såg, när hon mätt av brokiga syner och världskunskap satt vid fönstret i sitt barndomshem och följde höstskyarnas vandrande skuggor över den stilla bygden.

Ingenting enklare och större återstår att säga om denna heliga vandrerska än hennes eget jubelord: *Hon lever.*

Ordagrant.

Du ska inte tro att vårt hus ska bli som mor Fias stuga när du blir död, för jag ska reparera det och sen ska mina barn reparera så det blir lika fint som nu. Och du ska leva i tusen år och jag ska alltid vara din tröstegök så länge *något* finns, så länge Gud finns för din själ lever alltid, förstår du, för det har jag hört. Vet du Reje och jag vi grov upp en stor daggmask och höll upp den för hönsen utanför fönstret på hönshuset och du kan tro att hönsen hackade alldeles vilt på rutan. Det är skojigt att retas med hönsen. De har en krokryggig tupp på herregården, den har nästan en puckel. Var finns de kamelerna som har puckel, finns de i öknen? Var finns då de andra kamelerna som inte har puckel? Elefanterna är starkare än kamelerna, de kan riva ner ett hus med snabeln. Hur lång tid tar det för en elefant att riva ner ett hus? Hur lång tid tar det att skriva en bok? Är Babels torn rivet? Hade de folkena lyftkranar som byggde det? Det är mycket möjligt att den kakan som du åt till teet i kväll den hade jag *själv* tummat ut. Vad du ser glad och rolig ut på mun. Var det komiskt? Det finns väl komiskare. Varför heter det komiskt? Och varför heter det egentligen *knä?* Vet du var vi lekte på herregården i dag vi lekte kå y ve. Jag var polis men Nisse tog sig ut för det var ett hål på vedbon. Fast han hade inte stuligt något. Kan hjärnan rinna ut om man slår en person på hjässan, ell ji ä äss äss a än. Stavas det med hå ji? Vad stavas med äll ji? Stavas ljuvlig med äll ji? Lilla ljuvligheten min. Om jag inte funnes, det vore rysligt men om du inte funnes det vore ännu rysligare. Vet du hur en fjäderharv ser ut? Hur blir man en mamma? Jo det angår mig visst. Varför ska jag ha tagit stodenten innan jag får veta det? Jag vill veta det nu. Tror du att våra potater har kommit upp än? Varför är det så kallt? Kom fram lilla sol, tag av dig din kjol, är det rim? Varför heter det rim? Det finns tre stycken som heter Emma i vår by, Emma som sköter gravarna och fru Svensson och Pytt-Emma. Varför står det datum på äggen från prostgården? Emma säger att om man skrämmer hönsen, så värper de mer än ett ägg om dan, ska man skrämma hönsen då? Jag ska häva ner dig precis i det hålet på kyrkogården som du har sagt till om. Och jag ska gå dit var lördag och blomma på graven. När tror du att du dör? Tänk så förfärligt dumt att jag glömde be tant Anna att köpa en sak i stan som jag vill ha. Jag ville hemskt gärna ha en kokosnöt . . . Får jag lite vatten — — tack — —

Långa djupa andetag.
Han har somnat.

Devinez.

Äro Edra inkomster för stora?

varom inte, nedbringa Edra livsmedelskostnader genom inköp i våra butiker

KSF
KONSUMTIONSFÖRENINGEN STOCKHOLM

Framkallning,
kopiering och förstoring av amatörbilder utföras bäst hos
PETERS, Stureplan 4.

TIDEVARVET

Utkommer varje helgfri lördag.
Slussplan 1, 2 tr., Stockholm.

REDAKTÖR:
Elin Wägner.
Mottagningstid kl. 10—11.
Telefon Norr 48 42.

EXPEDITION:
Telefon Norr 282 43.
Kontorstid kl. 10—12 f. m., 1—4 e. m.

PRENUMERATIONSPRIS:
För helår kr. 6:—, halvår kr. 3:50, kvartal kr. 2:—. Lösnummer 15 öre.

ANNONSPRIS:
I text ..... 20 öre per millimeter.
Textsida eller särskilt begärd plats ..... 25 öre

Linkoln Bloms Boktryckeri
STOCKHOLM 1927.

Tidevarvets
Rådfrågningsbyrå
för föräldrar
Slussplan 1—3 II
torsdagar 9,30—10,30 f. m.

Mathilda Staël von Holstein
Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Malmtorgsgatan 3, **Stockholm.**
Telefon 244 88, Norr 244 19.
Familjerätt. Hyresärenden. Testamenten. Bouppteckningar. Förfrågningar från landsorten besvaras omgående.

EVA ANDÉNS Advokatbyrå
Inneh. Eva Andén. Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Herkulesgat. 14. Tel. 75 76, Norr 183 36.
f. d. L:a Vattugatan.
STOCKHOLM.
SPECIALITET: Familje- och arvsaker, Boutredningar och testamenten, förvaltningsuppdrag.
Även skriftliga förfrågningar.

Advokat Hugo Lindberg
Ledamot av Sveriges Advokatsamfund.
Norrlandsgatan 8—10, Stockholm.
Tel. 147 99. N. 101 50.

Doktor Fåhræus
Hår- & Hudsjukdomar, Nervsjukdomar.
Karlavägen 48, Stockholm.
Mottagning enl. överenskommelse per tel. 707 18, kl. 10,30—12.

Tandläkaren
Emma Andersson,
Stureplan 13, I (Dagens Nyheters hus.)
Tel. Norr 3 47.

BADA Enskedebaden
bästa medel mot huvudvärk och reumatiska smärtor av alla slag. Kvartsljus billigt.
Birger Jarlsgatan 33. Norr 2057.

Kvartslampa 1:50
Diatermi 2:—, Ultravioletta strålar.
Mångårig praktik. Läk. rek.
Elektriska Central Institutet,
Stureplan 13, 4 tr. Hiss A. Gustafsson.
Tel. Norr 197 92.

Medicinsk och Elektrisk Hår- och Ansiktsbehandling
Bortt. av vårtor, bruna fläckar, liktornar med violetta strålar. Gen. hårväxt bortt. med elektrolysbehandling
Manicure, Pedicure f. damer o. herrar
Hilda Jonson
Götgat. 18. Tel. S. 332 99. **Stockholm**

Stärkande
och aptitgivande är **IDOZAN.**
Erkänt bästa järnmedicinen.
Förordas av läkare. Fås å alla apotek.
IDOZAN A svagt avförande. **IDOZAN B** ej avförande.
Kina-IDOZAN särskilt stärkande.

Svallvågor från Arcos.

Västerlandet har under århundraden sökt pressa sin stämpel på Östern. Så snart denna aktion att tvinga nya världens tänkesätt, dess kultur, religion och statsformer på folken i öster mötts av opposition från dessa, ha de västerländska »välgörarna» genast varit beredda att gripa till vapen. Oppositionen måste slås ned till varje pris. Det förefaller som om denna århundradenas kamp blivit överflyttad till Västerlandet självt. Men nu är det en enda stat, Ryssland, som anser sig vara »välgöraren» och som vill påtvinga de övriga europeiska staterna sin speciella åskådning. Skillnaden är bara den, att offren för denna agressiva politik har långt större resurser att möta upp med än folken i Östern förr hade. Stormakterna svara snabbt och kraftigt. England, som genom sina världsomfattande intressen, varit mest utsatt för ryssarnas propaganda, har inte länge låtit sig nöja, förrän det i skarpa ordalag betackat sig för all inblandning i sina affärer. Är man själv »välgörare» och möter opposition, griper man till vapen, är man offer för välgörenheten vill man också gripa till vapen.

Det råder intet tvivel om, att de diplomatiska förbindelserna mellan England och Sovjet-Ryssland alltsedan den nuvarande konservativa regeringens tillkomst i England 1924, varit mycket olustbetonade för att inte säga kallsinniga. Regeringen har haft svårt för att till fullo erkänna det handelsavtal, som den föregående regeringen år 1921 ingått med Ryssland. Sovjet å sin sida har fullföljt sin propaganda och därigenom underminerat Englands ställning på flera fronter t. ex. i Kina och Egypten. England har upprepade gånger påmint Ryssland om de löften, som Ryssland genom avtalet givit att avstå från varje undermineringspropaganda mot England och dess intressen. Ryssarnas svar har präglats av en önskan att icke ställa saken på sin spets men den engelska regeringen har icke låtit sig nöja. Brandämnena har hopats, tills den dramatiska upplösningen av situationen kom för någon vecka sedan genom polisrazzian i Arcos och de diplomatiska förbindelsernas avbrytande.

Sedan flera månader tillbaka har den engelska polisen varit i full verksamhet för att samla fällande bevis för att en hemlig organisation, vars agenter sökte komma i besittning av hemliga engelska statsdokument, arbetade för sovjetregeringens räkning och fick sina instruktioner genom bemedling av den ryska handelsdelegationen i London. Då nyligen ett hemligt aktstycke ånyo försvann, ansåg man, att spåren tydligt ledde till Sovjet House, den byggnad, som inrymmer både den officiella ryska handelsdelegationen och det stora ryska handelsbolaget Arcos. Detta blev orsaken till den uppseendeväckande polisrazzian. Polisen inträngde i handelsdelegationens lokaler, bröt upp kassaskåp och dokumentslådor samt tillägnade sig en del dokument. Det försvunna papperet återfanns icke men i stället en hel del dokument, korrespondens med ryska kommunister i andra länder, kopior av viktiga engelska statspapper och militära och kommersiella dokument, vilket allt beslagtogs såsom synnerligen kompromettérande för Sovjet-Ryssland. Hur djupt den ryska ambassaden varit engagerad i dessa stämplingar, lyckades man inte konstatera, men sovjetregeringens medansvarighet ansågs tillfullo bevisad bl. a. genom ett telegram, som visar hur den bolsjevikiske agenten i Kina, Borodin, från vilken den ryska regeringen tagit officiellt avstånd, dock dirigeras direkt från Moskva.

Efter polisrazzian följde händelserna slag i slag. Noter växlades mellan de båda staterna, Ryssland tillbakavisade kategoriskt alla anklagelser om att det brutit mot 1921 års avtal och förklarade att de kompromettérande papperen voro falska. Frågan drogs inför engelska parlamentet och föranledde en lång debatt. Arbetarpartiet, understött av liberalerna, ställde sig i opposition mot regeringen och förordade en ingående och opartisk undersökning, innan förbindelserna med Ryssland avbrötos. Regeringen däremot ville omedelbart avbryta alla diplomatiska förbindelser med Sovjet. Det konservativa yrkandet om bifall till regeringens beslut, segrade slutligen med 357 röster mot 111. Följden härav blev, att engelsk-ryska handelsavtalet upphävdes, handelsdelegationen och ryska beskickningen i London hemskickades och engelska beskickningen hemkallades från Moskva.

Detta steg har naturligtvis fått sina oundvikliga verkningar för den övriga världen. Den tyska pressen är mycket försiktig i sina uttalanden men ställer sig dock skeptisk gentemot Englands åtgärder. Den franska folkopinionen tycks däremot gilla densamma, fastän sannolikheten talar för, att Frankrike icke kommer att följa engelsmännens exempel. Den enda stat, som hitintills brutit sitt handelsavtal med Ryssland och ställt sig på Englands sida är Kanada.

Man har svårt att värja sig för den misstanken, att polisrazzian kom som en ganska välkommen anledning för engelska regeringen att bryta med Sovjet. Ryssland har länge varit England besvärligt, men det går dock icke för sig att ett tu tre bryta förbindelserna. Man måste i varje fall ha folket med sig. Den panikstämning, som blev följden av de upptäckter, som gjordes i Arcos' lokaler förvred situationen och grumlade det lugnaste omdöme. Folkopinionen stämdes till regeringens förmån och den nådde tack vare de uppseendeväckande metoderna ett resultat, som den under lugnare förhållanden icke endast kunnat undvika utan som till och med måste anses otänkbart. Händelserna upprepa sig för övrigt från 1924, då man arrangerade ett väldigt jordskred tack vare det s. k. Sinovjevbrevet, om vars äkthet det alltsedan dess har tvistats utan resultat.

Själva anledningen till Englands brytning med Ryssland skulle vara de ryska spionerierna inom England. Men felet skulle i så fall bestå i att detta spionage skötts mycket klumpigt. Så länge det inte uppdagas är det tydligen tillåtet, ty vilken stat kan träda fram, slå sig för sitt bröst och säga: Vi ha aldrig försökt att forska i andra staters hemligheter.

Vad England egentligen kommer att vinna på en brytning med Ryssland, förefaller synnerligen ovisst. Tvärtom kommer det steg, som England tagit att bliva en ytterligare anledning för Ryssland att trakassera engelsmännen i Östern. Vad handelsförbindelserna beträffar har visserligen mr Baldwin försäkrat, att de komma att fortgå obehindrat, men det ligger ju i öppen dag, att ryssarna bliva föga benägna att knyta handelsförbindelser med England, om de kunna göra det lika bra eller bättre på annat håll. Vinsten skulle således vara att den ryska propagandan blivit bannlyst i England, men vem garanterar för att inte denna propaganda kan lika effektivt organiseras från kontinenten?

Dessa och liknande synpunkter ha från flera håll framförts i den engelska pressen bl. a. i Manchester Guardian. Dessa strävanden att se saken mera objektivt tjäna också som en välbehövlig motvikt mot den uppjagade sinnesstämningen ute i landet.

Balansen.

Av tidningarna att döma har det i riksdagens elfte timme hopats så många stenar i regeringens väg att man kan befara ett regeringsskifte innan kamrarna skiljas för sommaren. Tidningarna ha vimlat av dylika rykten. Med citat från pressgrannar till höger och vänster har man sökt bevisa deras riktighet.

Det är alldeles tydligt att regeringen lidit en del nederlag. Den lösning, som skolfrågan fick har utan tvivel skapat en irriterad stämning i riksdagen. Man torde därför inte säga för mycket om man förmenar, att faller regeringen, faller den med anledning av ett beslut som den lyckats genomdriva.

Irritationen har säkerligen bidragit till att bereda regeringen flera nederlag. Sjukkasseförslaget föll. Kommunalskatteförslaget likaså. Första kammaren biföll den kungliga propositionen, men andra kammaren fällde den med röster ifrån bondeförbundet och socialdemokraterna. Malmavtalet har visserligen, när detta skrives, ännu inte behandlats, men av alla tecken att döma torde striden bli skarp, om regeringen skall lyckas genomdriva sitt förslag.

I årets arbetslöshetsdebatt hemförde visserligen regeringen segern tack vare ett samgående med högern. Men beslutet torde ingalunda ha minskat den klyfta, som skapades mellan borgerlig vänster och socialdemokrater vid regeringens tillkomst.

Socialdemokraterna ställa sig trots skolfrågan lika skeptiska emot regeringspolitiken som någonsin, och högerns förtroende har heller inte herr Ekman. Sakpolitik tycks man alltmer ha avskaffat.

Det är inte så underligt om man på flera håll börjar fråga sig hur länge det skall lyckas att hålla balansen.

Denna sinnesstämning tycks för övrigt ha smittat av sig även på vårt eget land. Skräcken tycks ha gripit en stor del av vår press. Eller hur skall man annars förklara, att samma radikala åtgärder som i England inte bara befaras utan till och med förordas även hos oss. Vidare har den andra ytterlighetsriktningens utpost här i Sverige, en liten klick fascister, börjat röra på sig och alla tecken tyda på att man även i Sverige försöker, om ock på mycket svaga grunder, upparbeta en panikstämning. Det är utan tvivel mot bakgrunden av vad som sker ute i världen som man får bedöma de rykten, som på sista tiden smitts om ett rött uppror i Stockholm, om fascisternas vapenövningar vid Nacka etc. Det är svallvågor från Arcos, som nått oss. Vore det inte bättre, att alla goda krafter sattes in på att lugna sinnena, om så behövdes, i stället för att som nu använda dessa mer eller mindre tillförlitliga uppgifter för att blåsa upp en storm, som man sedan inte kan stilla.

Vid köp av villa
i Äppelviken, Smedslätten och Ålsten vänd Eder med förtroende till
Byggmästarnas Villabyrå
Höglandstorgets hållplats.
Tel. Ålsten 555.

Glöm ej
Spångbergs Blommor
12 Birger Jarlsgatan 12

Vetenskap
och modern teknik ha gått hand i hand vid tillverkningen av den fulländade
Schéels Radium-tvål
Innehåller radiummineralet "Viikit"
Framtidens tvål Pris 1:— krona
Viikthalten kontrolleras av Fil. D:r N. Sahlbom.

FORSSTRÖMS BANDHANDEL
Drottninggatan 70
Spetsar = BAND = Kragar

Hostol bröstkaramell
finnes överallt
Sockerbageri-Aktiebolaget, Stockholm.

Vackra Blåräv ar
och Skogsmårdar
i stort urval till billigaste priser.
CARL E. LINDGREN
Birger Jarlsgatan 5.

Twilfit har öppnat ny avdelning för badartiklar, och inbjudes varje dam att taga i betraktande dessa utomordentligt vackra saker med dess enastående låga priser i Twilfit, Nybrogatan 11. (Annons)

Det bästa småbrödet och kaffebrödet köper man i
Majas Hembageri
Bergsgatan 36, Stockholm
Tel. Kungsh. 54 68
Grahamsbröd o. Våfflor
10 proc. påbröd lämnas.

Klararestauranten
— f. d. Klara Hushållsskola —
Drottninggat. 21 B. Tel. N. 25882
Måltider
Helinackord. för mån. 70 kr.
Tesupéer à la carte kl. 6—9.
Arrangemang av:
Bröllop, begravningar och festliga samkväm intill kl. 12 m.n. ev. 2 fm.
Klubblokaler m. m.
Allt till lägsta priser.
Vördsamt **O. A. Jonsson.**

Thufvessons Blomsterhandel
GÖTGATAN 16
STOCKHOLM.
Förstklassiga blomsterarbeten
Telefoner Söder 336 69, 3489

Till Europas största Festlighet:
Vinskördefesten i Vevey
1,800 medverkande, balett, kortège, nattfest på sjön.
anordna vi sällskapsresa 28 juli till 13 aug. 495 kr., och 28—21 aug. 770 kr.
Reseroute: Trälleborg—Berlin—München—Interlaken —Lausanne —Lugano—Venedig —Triest—Budapest—Vien—Prag.
Program för resor till alla land, språkkurser, flyg-, båt-, tågbiljetter.
Resebyrån ALPINA
Stockholm, Hamngatan 14. Norr 111—55.

Massage, Sjukgymnastik meddelas i hemmen.
Fru Louise Stark, ex. sjukgymn.
Regeringsgatan 59, II. N. 9667.

En brodershand över hav och gräns.

Det händer och händer oavbrutet saker, som drar förbi våra förvånade, intresserade eller likgiltiga ögon i ett ändlöst tåg. I verkligheten är det alls inte så lätt som att bara sitta och se en regelbunden följd av händelser passera en och en. Det finns hundrade olika områden, som ropa på vårt intresse eller åtminstone borde göra det. Och från alla dessa områden tränga sig händelserna fram blandade om varandra, överröstande och undertryckande varandra. Vi kunna inte följa dem alla, även om vi lägga märke till dem för ögonblicket. Vi rikta våra blickar åt ett eller ett par håll och äro nöjda, om vi någotsånär kunna fasthålla händelsernas inbördes samband där. Resten försvinner för vårt intresse, då vi inte ha något sammanhang att passa in de enstaka bilderna i.

Eftersom det förhåller sig så, händer det ibland, att vi plötsligt, utan att ha märkt hur det skett, finna oss leva i en förändrad omgivning. Alla de enstaka små händelserna, som syntes en efter en för att sedan försvinna bland allt det, som inte angår oss, ha så småningom åstadkommit en omformning av någon del av världen där vi leva.

Så måste det vara — för att ta ett konkret och smått exempel — för den som på avstånd mekaniskt i tidningen läst och läst om vad som skall hända vid Slussen i Stockholm och så slutligen kommer dit själv och ser, hur de lösryckta detaljunderrättelserna i verkligheten fogats samman till en helt förändrad bild.

Det finns ett område, där det säkerligen händer nya saker oavbrutet, men det fältet är så stort att det dröjer innan vi med öppnade ögon kan skåda resultatet. Det är fredsarbetet. Kanske är det för att händelserna därinom äro så pass tysta jämförda med allt det som larmar och skräller på andra håll. Sedda i belysningen av det fasta och på olika omständigheter grundade motstånd som fredsarbetet har att övervinna blir dessa händelser långt ifrån obetydliga. Men betraktade som världsomskapande makter tyckas de oss ännu små.

I en liten bok kallad *Eos,* som Svenska Skolornas Fredsförening givit ut, (Oskar Eklunds bokförlag, pris 1: 75,) får man genom uppsatser från skilda länder en samlad bild av det vitt utgrenade fredsarbete som pågår över så gott som hela världen. I dessa dagar, då man genom krigsrykten återigen motsträvigt tvingas in på gamla välkända krigstankegångar, är det en god motvikt att läsa om allt vad som göres för att jämna vägen för samförstånd i stället.

Eos behandlar dels de rörelser för fred och försoning som redan äro ett faktum. Dels påpekas de uppgifter, som vila på uppfostran, undervisning m. m. för att grundlägga den fredliga uppfattningen och stärka dess utveckling.

Mycket intressant är att läsa om försoningsarbetet i Tyskland och Frankrike. Med de grundmurade känslor för Tysklands ära och värdighet och den förmåga att filosofiskt underkasta sig en brutal verklighet, som framträder i den tyska karaktären, är det ännu en lång väg till den nya tankens genombrott i Tyskland. Så mycket märkligare att man ändå faktiskt gripit sig an med att bana den väg. I Frankrike, säger monsieur Georges Sautreau bl. a., är *närmandets* politik, alls icke den nationalistiska och imperialistiska politiken, ett uttryck för franska folkets verkliga känslor och tänkesätt. Det är icke några undantagsfransmän utan miljoner som tänka och känna så.

En liten sak, som framhåller de stora linjerna i problemet, är beskrivningen om sjömannen och fredsarbetet av sjömansmissionär D. Storm. För sjömannen behålla de olika nationerna sina särdrag men han har lärt sig se världen i stort. Utan stora later och gester har han kommit därhän, att han förmår sträcka en brodershand tvärs över haven och gränserna. Han ser människan tvärs igenom den tunna nationella skorpan. Det borde lära oss vad det betyder att vara världsmedborgare.

För ett ögonblick ser man ovillkorligen som från en höjd ut över de murar, bakom vilka man är van att tänka sig leva. Vi är bara alltför djupt invanda i den gamla motsatsbetonade föreställningen.

Det är här inte alls meningen att utförligt gå in på Eos mångsidiga innehåll. Boken är så överskådlig och lättillgänglig, att vem som helst kan ha tid att bestå sig en liten orientering i denna sida av den nyaste världshistorien. De sakliga uppgifter som boken erbjuder äro talande bevis för att det inte är någon oväsentlig sida.

Vi tycka ofta det är svårt att urskilja fredens framsteg bland allt som sker. Det är därför tacknämligt att ha fått dem samlade framlagda för oss. Sedan man tagit del av vad som hittills skett blir det lättare att i fortsättningen följa vidare. Impulser kunna väckas till personligt arbete för den ofantliga uppgiften.

Och innan vi veta hur det gått till, kanske fredstanken växt till en av de stora företeelser, som icke låta sig bortskymmas utan mäktigt skänker sin prägel åt vad som sker mellan länderna, såväl ifråga om politiska som ekonomiska och kulturella förhållanden.

C. H.

När jag skulle skriva pingstnovell.

Den vänliga redaktionen sade: — Ni skall skriva en pingstnovell. Två spalter. Färdig måndag.

Ja, sade jag, det är kallt och ingen sommar över rabatterna. Men en pingstnovell kan man väl försöka skriva. För resten är jag trött på vårutställningar. Så jag skriver så gärna den där novellen. — Hade jag tid och råd, skulle jag resa ned till min barndoms prästgård på landet — Men min läspräst är gammal och vägarne troligen mycket leriga på slätten — — Ja, jag kommer i alla fall på måndag.

På hemvägen råkade jag köra ned fingret i ett av de sju facken i min gamla handväska, där låg ett manuskript, det hade legat där rart och stilla i fem dar — inte för inte är jag det olyckliga barnbarnet till Sveriges mest distraita professor — Och den redaktionen, som skulle haft det manuskriptet för fem dar sen, låg långt ute i en annan stadsdel — jag sprang på en färja. Det skulle jag aldrig ha gjort, den färjans fem minuter — jag tror det — de förstörde för mig första hälften av min ljusa pingstnovell, och innan jag hann hem denna dag, så var den andra halvan sotsvart bränd.

På färjan satt en av mina forna skolkamrater, men nu har hon gråverkspäls, och vi råkas ganska sällan. Vi nickade flyktigt åt varann, och jag sjönk ned på en tomplats, som befanns mitt emot henne. Hon hade en herre i sällskap, de talade om Tyskland, Frankrike och Schweiz så hemvant som vi andra referera Kungsgatan eller Djurgårdsslätten, jag tänkte plötsligt — i avundens svärta antar jag — O, Annie i gråverkspälsen, så trassligt som du hade med franskan i sjunde!Men intelligens kan väl ändras med åren antar jag. — Min nästa tanke var: — Nu tror Annie, att jag ser på gråverkspälsen av wienersnittet — på denna färja måste man ju blicka rakt fram — nej, jag ser på ledsagaren. Aldrig för skönhets skull, fast en reslig och ståtlig man var han och ännu ung, icke över trettio. — — Men man kommer inte genast till att få blicken bort från hans ansikte. Så som olyckan stundom fascinerar oss. Tre ärr bröt ut ansiktet i vinklar, så att man kunde tycka, att var del var en, skild från den andra, tvära rödstreck skiljegränsen, ett snett från örat fram mot näsan, ett rakt emot detta över kinden, ett upp i pannan. Jag tänkte: Tyskland. Krigets år. Står ärr alltid kvar så där skriande röda? — jag befallde mina ögon att gå bort, gå bort, och jag började iakttaga strängt horderna av virvlande måsar över fjärden, tills färjan stötte mot kajen.

Jag såg Annie skiljas från sin ledsagare uppe på kajen, han gick högrest och rak bort utmed stranden. När jag hunnit ett par steg uppåt gatan, ropade Annie på mig. Vi hade samma väg, vi talade litet om vårkölden och om stackars folks landsflyttningar. Sedan sade Annie: — Kände du inte honom som var med mig?

— Nej, sade jag, inte det jag vet. En tysk?

— Nej, han gick här i skolan, han var klasskamrat med min bror och med din bror också, trodde jag — Modern var svenska, och de bodde här länge. Men fadern är tysk.

— Han också således? Länge i kriget? — stackare! —

Hon såg upp med ett litet småleende. — Överlägset: — O, du menar ärren! Nej, kära du, det gavs nog inga sabelhugg i tyska kriget, det var ju mest skyttegravar, som du vet. Nej, han är tysk student i Bonn.

Bonn — I en obestämd idéassociation minns jag att jag läst någonstädes nyligen en intervju med tyske exkronprinsens äldste son, som studerade »jura» i Bonn. Samt hade »ett lätt sabelärr över pannan». Således sabelhuggsärren, de större och de mindre eller förekommande i serier, de äro numera bortlagda i krig — skyttegravarne förhindra dem — Men de blomstra i prakt vid det stora tyska universitetet i Bonn —

För ögonblicket tänker jag egentligen inte på den högreste mannen som gick. — Han såg kraftig ut, jag förmodar att han har rest sig vid ett restaurantbord och rutit till mot någon bråkmakare vid andra väggen, och saken har varit klar. Men jag tänker förbryllad på henne i gråverkspälsen bredvid mig. I hennes ton låg en grandios och distinguerad särskild stolthet: — Varför skall man genast tänka på ett simpelt krigskvarter — leriga skyttegravar — Kära, *han är ju student i Bonn!*

Detta var om morgonen, och det var onsdag, och en gång vid middagstiden så nådde jag Stureplan. Kön som blickade mot tidningskontorets löpsedlar flöt ut över spårvagnsspåret och fortsatte långt bortom. Jag kom från sidan och hann få in ett hastigt genomsnitt av de blå bokstäverna: England bryter handelsöverenskommelsen med Sovjetunionen, handelsdelegationen hemkallas — — Då jag intagit min plats i kön, hör jag Den stora ångesten tala i nästa led — Två framför mig, tydligen systrar, i sammet och skunk: — Hemkallat! har den ena snappat upp, vad är det de ska hemkalla — handelslegationen — är det deras ministrar, det? Då blir det krig, det blir alltid krig när dom hemkallar sina ministrar. Ryssland, England. Då är Sverige precis mitt emellan — då lär vi inte få en smul utomlands ifrån. Då gäller det att gå hem och köpa kaffe! — Ja, vet du, jag tror jag går i denna dag. Alltid stiger det i alla fall. Tio kilo till exempel det dör man ju inte av om man har hemma. Ja, vet du, *jag går!* — Hon såg grym ut. Som om forna tiders övervällande orättvisor stigit upp i henne igen. Och nu skall hon vässa alla försvarskanter i tid för sig och sitt. — Således kaffet. — Man kan ta té också, man kan ta kryddor. Tio kilo det dör man ju inte av. — Snart skall hennes lilla fredliga kaffepåse i en vrå hemma hos henne ha smittat andra. Snart går jag också och köper upp något. Det är ju en bagatell, kanske finns det just nu mycket kaffe inne i svenska landet. Månne landet också har det stora förrådet av ingredienserna till svenskt gasvapen, som de rösta för i Gävle — —

När jag hunnit fram till plakatet bakom glasfönstret, hade ett nytt telegram hunnit in, de blåa bokstäverna hade djupröda streck under. Röda ärrstreck så som jag har sett dem nyss på en mans kind. Ibland är de där ärrstrecken frivilliga — —

— — — Men om jag nu också lagrar upp tio kilo kaffe och tio famnar ved, så fryser jag ändå för mycket för att kunna expediera ut den där ljusa pingstnovellen. — Snälla redaktionen — Nästa år —

Eva Schmidt.

Svart på vitt.

Minst sextio millioner.

Den övertygelsen börjar allt mera göra sig gällande, att det är nödvändigt att i någon mån rätta ett lands folkmängd efter de materiella resurserna för dess underhåll. Mussolini, som i allt går sin egen genstörtiga väg, har en annan uppfattning. Som bekant har han påbjudit skatt på ungkarlar för att uppmuntra till ingående av äktenskap. Nu har han också bebådat skatt på barnlösa familjer. Det är inte fråga om hur mycket jord eller råvaror det italienska folket har till sitt förfogande. Vad det gäller är att oavbrutet öka folkmängden, för att kunna göra sig gällande gentemot de millioner, som engelsmän, tyskar, fransmän och slaver räkna. »Italien måste, om det överhuvud skall vara en faktor att räkna med, stiga över tröskeln till seklets sista hälft med en folkmängd av minst sextio millioner.» Med dessa folkmassor trängande ut över Italiens trånga gränser vill Mussolini tilltvinga sig arbetsmöjligheter, råvaror, gods och guld från andra länder. Folkmängden skall verka som en oemotståndlig naturkraft, hotande och betvingande stater som i materiellt hänseende äro Italien överlägsna.

Mussolini bortser fullkomligt från de levande människorna inom denna naturkraft. Det finns tydligen ingen gräns för hans förmåga att betrakta världen som sin leksak.

Vackert.

De övningar och uppvisningar, som Landstormens ungdomsavdelningar senaste söndagen anordnat i Stockholm giver en huvudstadstidning anledning till bl. a. följande entusiastiska utrop: *Vackert var att skåda ungdomarna i terrängen med gevär och handgranater . . .*

Synen måste vara förvänd på människor, för att man skall kunna säga något sådant.

»Inga juridiska förpliktelser.»

Redan ett par gånger förut har Tidevarvet tagit upp Rörstrandsarbetarnas sak. Vi vilja följa den till slut genom att meddela våra läsare den underrättelse, som nyss gått genom pressen, att bolaget avslagit de arbetslösas hemställan om hjälp. Ett stort antal av de äldre arbetarna vid den gamla fabriken har icke lyckats erhålla något arbete och har därför begärt, att de mest nödlidande av dem skulle få ett penningbelopp. Denna hemställan behandlades på stämman, men aktieägarna ansågo inte, att det förelåg några som helst »juridiska förpliktelser» för bolaget att hjälpa sina forna arbetare, varför det blev avslag med några väl valda ord om det behjärtansvärda i saken på slutet.

Den moderna
CORSELETTEN
med resårinfällningar

Idealisk för såväl den smärta som den något fylligare figuren i enormt stort urval *utan motstycke i Sverige.*
Kr. 5.90, **6**.50 **8**,50, **10**,50, **14**,50 **17**,50, **19**,50, **22**,50 **25**,00, **35**,00
Till landsorten mot postförskott.
Uppgiv midjemått utanpå klädningen
Beställn. efter mått från kr. 15:—.
Brådskande beställningar utföras på dagen.
Korsett-Magasinet
Au Corset Gracieux
11790 Drottninggatan 66. N. 5484

Dåsighet och Olust
är enligt vetenskapen bevis på dåligt blod och otjänliga ämnen i kroppen, gifter som måste rensas bort.
Fruktsalt-Samarin **renar effektivt blodet, befriar magen och tarmarna från osunda samlingar, utdriver den skadliga urinsyran från kroppen, är välgörande för levern och njurarna.**
Fruktsalt-Samarin **utför en grundlig invärtes rengöring vilket sätter kroppen i god form, därför är det hälsobringande att dagligen dricka** *Fruktsalt-Samarin.* **Pris pr fl. kr. 2.50 säljes å apotek, hos Drog- och Färghandlare m. fl.**
Cederroths Tekn. Fabr., Stockholm

HELPENSIONEN
Herrsätra Skola,
Carlberga, **Södertälje,** mottager ett begränsat antal elever på flickskolans alla stadier. Avgångsbetyg från kl. VIII medför **Normalkompetens.** Individuell undervisning inom ramen av skolans kursplan. **Praktiskt arbete** i uppfostrande syfte.
ANNA SUNDIN. Tel. Södertälje 532.

En bekväm
och elegant sko,
som genom sin ovanligt goda passform vunnit stort erkännande från våra kunder, är »Syster Elsa-skon» av svart chevreau med sleif och gummiklack
Kr. 22: 50
Lagersons
Kungsgatan 4 - 9 Drottninggat.

MOT
MAL
KROKS PETROLEUM & OLJE A.-B.

1. "Det här blir trevligt", tänker Ni, då Ni skärskådar Er slitna kaffe- och teservis, ert nötta bordsilver, vilket allt skiftar i en smutsgul färgton. "Hur skall jag få det här fint tills gästerna komma?"

2. Men Ni behöver ej förtvivla. Saponarias **Flytande silver** finns att tillgå överallt. **Flytande silver** ger på ett ögonblick hela Eder silveruppsättning ett utseende som det komme **direkt från guldsmedens** verkstad. **Flytande silver försilvrar** medan det putsar och polererar Ert silver.

3. **Flytande silver** angriper ej metallen, utan ju oftare föremålen putsas, desto tjockare blir silverlagret. Alla andra putsmedel slita silvret, **Flytande silver** konserverar det.

Flytande silver demonstreras å Bygge- och Bo-utställningen å Liljevalchs konsthall i Stockholm, Svenska Mässan i Göteborg samt å utställningarna i Karlstad och Falun.

Flytande silver försäljes i välsorterade färg-, kemikalie-, järn- och speceriaffärer samt guldsmedsaffärer.

Pris per 1/1 flaska Kr. 3: 50. Provflaska Kr. 1: 25.

Generalagenter:
GYLLING & CO.,
Regeringsgatan 5, Sthlm. T. N. 198 76.

Vinden blåser vart den vill,

och du hör dess sus, men du vet inte varifrån den kommer och vart den far; så är det med var och en som är född av Anden.

Det har berättats mig om Albert Schweitzer, dåvarande professor i teologi och en av den vetenskapens främste i världen, att en pingstmorgon, i en liten stad uppe i Vogeserna, hände honom följande. Fönstret stod öppet och in strömmade klangen från pingstmorgonens klockor.

Med klangen kom smygande, »liksom en tiger», som högg sina tänder i hans nacke, den vissheten: denna Kristus-Ande skall du tjäna. Länge visste han inte hur. Blott vissheten, märket efter tigerns bett, fanns kvar. Till sist framgick, att han skulle göra ett nytt yrke till sitt, läkarens, och ägna sig åt något så fjärran liggande som de svartes Afrika.

Till världshistoriens oförgätliga bildgalleri i forntid och nutid hör ju många sådana historier. Händelsen på Damaskusvägen är inte den första — lika litet som den sista, som kanske händer i detta ögonblick. Var och hur? Kanske äro de historierna *Historien själv*.

Vi tappa så lätt bort vad dessa historier egentligen handla om. Att de för ett ögonblick fastställa det högsta värde, som gives i denna värld av större eller mindre summor. Det värde, till vilket alla summor måste föras ned, om de ej skola upplösas till intet: den klara droppe äkthet, som av Anden kan pressas ur en människosjäl.

En fransk romanförfattare har skrivit en bok, en kärlekshistoria, som låter oss omsusas av den makt, som gör världshistorien. Och samtidigt lär den oss fatta, att vad det rör sig om är ingenting mer och ingenting mindre än herr Baslèvre, expeditionschef i handelsdepartementet, och fröken Fouille, som lever på sitt rum och ger privatlektioner.

Boken är skriven av Edouard Estaunié och heter Herr Baslèvre's himmelsfärd (l'Ascension de M. Baslèvre). Den kom ifjol ut på svenska under den väl funna, mera anspråkslösa titeln Ansiktet, har fått en god press och är säkert mycket läst. Denna anmälan är alltså en senkomling. Många ord skall heller ej sägas för att anbefalla den åt dem, som ännu ej kommit fram till den.

Herr Baslèvre hade under en 32-årig ämbetsmannabana stigit till expeditionschef i sitt departement. Följaktligen kunde han inte stiga högre, eftersom han var ämbetsman och inte politiker. Han var »en undersätsig man, med en aning till mage och ett gråsprängt skägg. Hans ansiktsuttryck präglades av en viss anspråkslös viktighet, hans ögon och hans tunna läppar tydde på slughet och skarpsinne. Han gick nästan alltid i bonjour. Då man mötte honom, erfor man aldrig vare sig någon önskan eller nyfikenhet att få veta var eller hur han levde.

Vad man hade tillfälle att iakttaga av hans liv var lika slätstruket som hans person. Han var punktlig och sträng i tjänsten och låtsade en konsekvent okunnighet om alla de familjetilldragelser, som mer eller mindre störande kunde ingripa i deras liv, som voro underställda hans höga ledning. Det föreföll som människorna för honom icke vore något annat än tjänstemän. När tjänsten var slut lämnade han sitt ämbetsrum — och syntes bokstavligen försvinna i Paris som i världsrymden. Vart gick han? Till någon av sina månatligen återkommande middagar, till en kamratfest, till klubben och under alla förhållanden till sist till sin vindskupa. Där kunde de, som bodde vid Place de Vosges, vid alla tider på året och hurdant vädret än var, morgon och afton se honom i fönstret med armbågarna på fönsterkarmen.»

Det förefaller, som om detta dröjande morgon och afton i vindskupans fönster inför en utsikt över en öppen plats, som engång hade bundit honom vid detta samma rum, trettio år innan berättelsen börjar — därför att den gav illusionen av den landsortsstad, som han då nyss lämnat — att detta är ett varsel om att det finns en spricka i Herr Baslèvre's själ, genom vilken »Ödet» kan tära sig in. Ty »hur anspråkslöst och obemärkt en människas liv än tycks förflyta, står dock alltid ödet på lur. Förr eller senare kommer det som en tjuv om natten och tvingar människan att känna sig själv.» — Det är den sats boken rör sig om. Den uttryckes även så: »Försynen når alltid sitt mål med enkla medel.»

Dock väsentligare än dessa tydliga satser är närvaron på varje sida i boken av det vindens sus, som vi kalla ödet. Försynen, Anden, Makterna. Den stora kärleken är här dess bärare; dess innebörd är en *förvandling*, som undandrar sig varje iakttagelse även från den det vederbör. Förvandlingen blottar sig steg för steg i en tvingande nödvändighet att välja det svåra, det kostsamma, det som bara kan nämnas med gamla slitna och kanske osympatiska ord: »uppoffring», att inte söka sitt, utan den älskades bästa. Nödvändigheten att välja den vägen uppstår vid var särskild situation där Herr Baslèvre väntat sig något helt annat, ur en allt större känslighet för vad som måste bli outhärdligt i den värld, som kärleken skapat, outhärdligt på grund av sin tarvlighet, såsom varande icke det högsta möjliga.

Vad allt går fort, sedan något börjar att hända — torsdagen den 7 maj 1909. Det börjar uppe på departementet med att en ungdomsvän från Limoges kommer upp i ett ärende: sprickan i Herr Baslèvres själ går upp för hemlängtan, som strömmar in, och med den hela ödet. Trettioåriga vanor kastas åt sidan, och därur länkas händelser i snabb följd, omärkliga, obetydliga visserligen. Men efter sju timmars förlopp ha de fört Herr Baslèvre fram till *ansiktet*, som skymtar förbi, den stora kärleken, förvandlingen, som bitit sig fast, som skall borra sig väg genom ständigt upprepad död och uppståndelse — tills exepeditionschefen Herr Baslèvre, som återtagit sina vanor, kan se tillbaka på sin underbara himmelsfärd och viska: Min älskade, vad har du gjort av den man jag var och som jag inte längre känner igen? Och den döda viskar sitt svar: Av dig har jag skapat en själ.

Fröken Fouille är också ett av »alla de okända dramer i livet, som passera revy på en trottoar i Paris». — »Hon var inte bara korrekt utan intetsägande, fullkomligt intetsägande». Hon och Herr Baslèvre bo i samma hus. Men de råkas inte därför — inte heller för att deras öden på det närmaste och farligaste äro inflätade med varandra. De råkas några korta och fristående gånger, då de osynliga revolutionerna i varderas liv har gjort dem sympatiska mot varje »öde» i deras närhet. Och de råkas en sista gång, utan sympati, för att deras öden skall gå i fullbordan, till död eller liv. Man får ej veta något mer om dessa öden. Herr Baslèvre's kan tyckas avslutat, men säkert är blott begynnelsen gjord, som lämnat alla portar och möjligheter öppna.

Kring fröken Fouille, vars svarta, oberörda hår blivit vitt på några månader, vilka »svunnit hän i tidens enahanda och oemotståndliga lopp» trevar ännu ödet, Anden, efter den spricka, där den skall rusa in för att skapa av henne en själ.

Honorine Hermelin.

BILLIGA
JUMPERS
Pull-Overs, ljusa färger..... 7.50
ylle med silke, lång ärm..... 7.90
engelska, ylle, mönstr. m. krage 9.75
silke med ylle, lång ärm..... 13.90
silke med ylle, kort ärm..... 14.25
MEETHS
Trikåavdeln. 1 tr.
Drottninggatan 63

Ur Indiens poetiska skattkammare.

O gåves det en trolldom,
som dränkte all vår nakna verklighet.
så djupt i drömbildsvärldens ocean,
att ingen brygga nådde från vår jord
till diktens evigt sommargröna ö —

Dessa Atterboms längtansfyllda ord kommo tillbaka vid läsningen av de indiska dramer, vilka på nytt utgivits i Bonniers serie: Världslitteraturen. Av de tre dramerna är Sakuntalâ det mest berömda och det som, då det blev känt i Europa i slutet av 1700-talet, blev en inspirationskälla för romantikens skalder. Som Indiens dyrbaraste pärla skattas Sakuntalâ än i dag i sitt hemland och det blir därför en kär plikt för västerlänningen att försöka tillägna sig denna dikt, så gott han det förmår.

Sakuntalâs författare, skalden och dramatikern Kalidasa, levde på 400-talet e. Kr. och har blivit kallad Indiens Shakespere. I analogi härmed skulle man kunna säga att Sakuntalâ är hans Midsommarnattsdröm, dock med den skillnaden, att här Atterboms fromma önskan gått i uppfyllelse. Till den indiska diktens evigt sommargröna ö når ingen brygga från vår jord. I paradisisk oskuld och avskildhet går Sakuntalâ, den himmelska nymf, som blivit eremitens fosterdotter, omkring i lunden och vattnar sina kära träd och blommor, vilka anförtrotts i hennes skydd. Konung Dushyanta är ute på jakt och får se henne, där hon förskräckt flyr undan ett bi.

Din tjusande blick
i växlande skick
du styr mot förföljande bi,
som svärmar omkring
i kretsande ring
och nalkas och surrar förbi.

Så lär du i dag
de tusen behag
av ögonens smäktande lek
fast, ljuvliga, du
är fredad ännu
från kärlekens hemliga svek.

Kungens uppflammande kärlek besvaras inom kort av Sakuntalâ och i glödande strofer bekänna de sina känslor. Hon blir hans brud och kungen uppmanar henne att inom kort komma efter till hovet och intaga sin plats såsom drottning. Djupt rörd tar Sakuntalâ avsked av den heliga lunden. Eremiten talar till träden:

Hon, er vän, vars läppars törst
aldrig svalkats, förrän först
ömt hon bringat er den kalla drycken,
hon, så öm för var och en
att hon aldrig bröt en gren,
fastän älskare av skogens smycken,
hon, vars fröjdedag det var
när som en av eder bar
vårens första ljuva blom åt henne —
Ack, i dag hon drager hän
till sin makes hem, I trän!
Därför er välsignelse hon känne!
Röster i luften svara:
En lyckosam färd för vår vän!
Må växlande sjöar
med grönskande öar
av lotus förhärliga den!
Och träden, som lummiga stå,
sig väve tillsamman
mot glödande flamman
av sommarens sol i det blå!

När Sakuntalâ kommer inför konungen, har trolldom förbytt hans sinne och han känner ej igen henne. En dunkel aning om sanningen når honom dock:

O, när plötsligt mitt i glädjens lugna lopp
mänskans öga av det skönas stråle rusas
eller örat utav rika toner tjusas
se, då väckas släckta minnen åter opp.
Dunkelt anande, men innerligt likväl
minnes hennes inre då de ljuva banden
av ett tidigare liv i jordelanden,
och en helig längtan fyller hennes själ.

Sakuntalâ måste försmådd återvända till eremitlunden och föder där en son åt kungen. Flera år förflyta, men omsider brytes förbannelsen och kungen kommer att hämta sin maka och sin son.

Det andra skådespel av Kalidasa, som urvalet ger oss, heter »Urvasi och hennes hjälte». Dess handling tilldrar sig även i den romantiskt heroiska sagovärlden och rymmer även det skatter av den vackraste kärlekspoesi.

Av helt annan art är det tredje dramat »Den lilla lervagnen». Det är nämligen en borgerlig komedi från 300-talet e. Kr., vilken behandlar hetären Vasantasenâs kärlek till den ädle köpmannen Charudatta, vilken av lutter givmildhet blivit utfattig. Vi befinna oss i detta drama i det verkliga Indien och ej längre i något drömlandskap. I livliga drag, där de realistiska detaljerna överflöda, skildras folklivet på vägarna, inbrottet om natten i Charudattas trädgård, besöket i den rika bajadärens praktfulla palats med dess åtta förgårdar, Vasantasenas besök hos sin älskade under det vildaste österländska oväder. Sistnämnda scen överflödar på målande naturlyrik:

Som lotusrötterna i den svarta gyttjan
så bana dropparna sig en väg i molnet
och falla tungt hit ned: det är himlens tårar
av sorg för månens skull, som nu är svunnen.

Rymden gäspar: bågens armar
sträcker den åt båda sidor,
gapar upp med molnens käftar,
visar blixtens röda tunga.
Jämnt och taktfast, som en lutas
strängar röras vid ett kväde
falla regnets strida droppar
dovt mot rankan, hårt mot stenen,
ljudligt plaskande i vattnet,
trummande mot palmens blad.

»Den lilla lervagnen» ger emellertid mer än glimtar ur Indialand och dess folkliv. Där finnes tecknade indierns livsuppfattning och hans

EVA ANDÉN.

En blåare bok.

Den blå boken, som gav namn åt den sista artikeln Tankeställare om äktenskapet i Tidevarvet för den 30 okt.—13 nov. 1926, n:o 44—46, kompletteras av en annan blå bok, som av svenska folket annammas utan protest varje år och som samma folk till och med icke allenast bekostar utan även består materialet till. Den sida upp och sida ned omskrivna huvudpersonen är nämligen svensken och svenskan i helg o h söcken, handel och vandel, och alla möjliga livets förhållanden icke minst dem som i allmänhet behandlas i romaner, och boken eller romanen är Statistisk årsbok, som i ett vackert och oskyldigt blått band varje år gör sig skyldig till detta det mest hänsynslösa avslöjande. En helfigursspegel i siffrornas nyktra och obarmhärtiga dagsljus.

Vi ska här ge några närbilder:

Årligen	Giftermål	‰	Levan. födda	‰	Därav utom äktenskap	%
1751—60	16,743	8,99	66,421	35,67	1,577	2,37
1801—10	19,839	8,27	74,083	30,86	4,541	6,14
1851—60	27,714	7,61	119,419	32,79	10,801	9,05
1891—00	29,276	5,94	133,873	27,14	14,551	10,87
1901—10	31,846	6,00	136,841	25,77	17,404	12,72
1911—20	35,761	6,26	126,294	22,11	18,961	15,01
1921—25	37,715	6,29	114,476	19,10	16,616	14,51
1920	42,918	7,30	138,753	23,61	21,807	15,72
1925	37,231	6,16	105,989	17,53	15,529	14,65
För Stockholms vidkommande är motsvarande siffror:						
1921—25	3,925	9,1	5,749	13,4	1,594	27,7
1925	3,974	9,0	5,484	12,4		

Vi anteckna även, att av de inom äktenskap födda barnen årligen c:a 13,000 st. äro födda inom de åtta första månaderna av föräldrarnas äktenskap.

Mannens medelålder vid *ingående av äktenskap* har hållits sig omkring29—30 år och kvinnans medelålder omkring 26—27 år under det sista halvseklet.

Under perioden 1916—20 var den *riskablaste skilsmässoåldern* för män *30—40 år*, den *därnäst riskablaste* 30—35 år, sedan 40—45 och 45—50 år. Motsvarande ålder för kvinnan är *30—35*, sedan 35—40, därefter 25—30, sedan 40—45 och 45—50.

Äktenskapsskillnader årligen.

	Abs. antal	På 1,000 gifterm.	På 100,000 invånare
1841—50	107,5	4,5	3,3
1861—70	130,1	4,9	3,2
1881—90	234,4	8,0	5,0
1901—10	473,5	14,9	8,9
1911—15	732,8	22,2	13,0
1916—20	1,088,4	28,3	18,7
1921—25	1,566		
1925	1,748		

För 1925 var därjämte antalet hemskillnader 1,854 st.

Vad blir nu alla dessa siffrors och och tals facit, vad ge de för betyg åt vår nuvarande äktenskapsform och dess möjligheter att tillgodose samhällets och den enskildes intressen, som genom äktenskapsformen skulle skyddas?

En sammanställning ger vid handen dels att svenska folkets lust att ingå äktenskap tydligen mer och mer avtager dels att det blir mer och mer vanskligt att upplösa äktenskap genom skilsmässa. I tioårsperioden 1751—60 var antalet ingångna äktenskap årligen i förhållande till 1000 av medelfolkmängden *8,99* hundra år senare *7,61* och 1921—25 *6,16*. Under perioden 1841—50 förekom det årligen endast *107,5* skilsmässor i medeltal d. v. s. per tusen giftermål 4,5 och per 100000 invån. 3,3. Femårsperioden 1916—20 äro vi uppe i medeltal *1 088,4* äktenskapsskillnader per år eller 28,3 per tusen giftermål och 18,7 per 100000 invånare. År 1925 var äktenskapsskillnadernas absoluta antal *1748* och hemskillnadernas 1854. Alltså en år från år mindre benägenhet att ingå äktenskap, d. v. s. att underkasta sig samhällets sanktion av den sexuella förbindelsen med där-

ideal. Ödet leker med människors barn »som vattendroppar, stänkta på ett lotusblad». När slaven söker bevisa Charudattas oskuld men ej blir trodd, säger den senare:

Du gjort ditt yttersta att rädda mig
undan döden.
Men ödet gynnade dig ej, då är allt
förgäves.

En mystisk instinkt leder människorna. Oupphörligt säger någon: »Det rycker i min högra arm» eller »Mitt vänstra ögonlock darrar». Det är goda eller onda förebud.

I Charudattas gestalt är det indiska levnadsidealet förkroppsligat. Givmildhet, barmhärtighet, passivitet inför orättvis förföljelse äro de mest framträdande dragen i hans karaktär. Genom sina dygder vinner han hetären Vasantasenas kärlek, ehuru han är utfattig, och får henne upptagen i de ärbara hustrurnas stånd. Skildringen av den falska anklagelsen mot Charudatta att ha mördat Vasantasena och hans lidandes väg mot en hotande död, erinra slående om bibliska scener. »Ädla kvinnor luta sig ur fönstren och tårar strömma likasom vattubäckar». Inför anklagelsen böjer Charudatta sitt huvud med ett: »Du säger det». Av de två bödlar vilka föra bort honom, är den ene medlidsam och rättvis. »Dem, som äro skuld till den godes ofärd, giv dem rackarnamn». Vissa likheter förefinnas ju ock mellan Vasantasena och bibelns Magdalenagestalt.

Charudatta är dock ingen asket utan en borgare med god smak för denna världens goda. I bifigurerna framkommer den indiska förkärleken för asketism. Styckets bov, konungens svåger, framställs som en frossare:

Jag kommer hemifrån, där jag nu
har smort mig
med surstek, fisk och soppa och
gröna ärter.
Ja, jag har skaffat mig en ordentlig
middag
med det och risgrvnsgröt med kanel
och socker.

Vi bli också erinrade om hur indierns etik är oupplösligen förbunden med hans estetik. En västerländsk domare skulle ej gilla den indiska kollega, som bedömer Charudattas fall med följande ord:

Hans ädelt tecknade profil och hans
öppna öga
de visa tydligen, att han ej är skuld-
belastad
Hos män såväl som elefanter och
kor och hästar
den yttre skönheten betecknar ett
inre värde.

Överhuvud taget är »Den lilla lervagnen» en sannskyldig guldgruva för den som vill studera indisk psyke och ett av de lättillgängligaste dokument däröver, som vi äga på svenskt språk. Man märker väl, att dess lärde översättare till skillnad från t. ex. våra Tagore-översättare gått direkt till hinduernas eget språk, och ger oss deras egenart i oförfalskad och oförminskad gestalt.

E. W—ns.

Världslitteraturen. Det indiska dramat. Bonniers kr. 6,50.

Röpeckas ankbonde.

Det finns en liten liten stad, som genomflytes av en liten liten älv och älven rinner ut i en stor stor sjö. På ömse sidor om älvkanterna har sedan urminnes tider varit uppförd en kaj och på kajen stå stenstolpar sammanbundna med grova järnkättingar, bildande värderade men förbjudna gungor för stadens barn.

Röpecka hade placerat sig i en sådan och tog fart för att komma så nära den motsatta sidan som möjligt. Allt emellanåt stannade hon gungan, såg spejande nedåt älvmynningen till och lockade: Lankera, lankera l-a-n-k-e-r-a mina små!

Farten i den riskabla gungan avsåg att komma i rätt läge för ett hopp ur kättingen direkt ned i Najaden, som låg bunden vid sin stolpe mitt emot. Lyckades detta vågstycke borde hon kunna vara säker, att Gud, som kunde utföra rena omöjligheter skulle uppväcka hennes ankbonde från de döda och låta honom komma simmande i kväll med ankflocken. De böner härom hon uppsänt till honom alla dessa fem dagar som gått, sedan den begråtna blivit slaktad, stekt och uppäten bara för att det kom oväntat främmande, hade varit så bevekande, så innerligt bönfallande som blott ett längtande litet barnahjärta kan utforma dem.

Hon hade inte bett på långt när så ivrigt den gången hon påkallat hans hjälp för att hennes kaninhona skulle få ungar. Fars lärpojke Lennart, som var hennes bäste vän, hade sagt, att om den saken behövde hon inte be, för det var något som ledigt gick för sig ändå. Men det hon nu bett och bad om det var ett verkligt stort under, lika stort och underbart som dom på planscherna ur Jesu liv. Ingen visste, att det undret skulle ske, inte ens Lennart.

Åh, Gud måtte väl höra henne! Han måtte väl det! Gud och Jesus — ja, hon hade bett till båda i samma ödmjukt bönfallande ordalag, ängslig att stöta sig med någon av dem genom att stödja mer på den ena. Hon måste vara slug, det gällde ju hennes älskade ankbonde.

I fyra aftnar hade hon nu setat här med klappande hjärta och bultande pulsar i avvaktan på undret. I kväll måste det komma och för att få saken fortare rangerad hade hon nu beslutat att vända sig till den Helige Ande. Ingen bad ju särskilt till henne, fast alla visste att hon fanns. En direkt vädjan skulle kanske kännas uppmuntrande för den som eljest var så undanträngd och bara för det kanske hon ville visa vad hon dugde till.

Blott hon visste litet mer om den Helige Ande, så hon kunde få de riktiga orden till henne. Röpecka drog pannan i rynkor och funderade skarpt. Den Helige Ande var ju själv en fågel — en duva och det var därför Röpecka sade »hon», och ankbonden var ju också en fågel. Kanske att det kunde gå litet lättare för det. En gång för länge sedan hade hon också talat till den Helige Ande och det till och med på latin. — Röpeckas mod växte. Kunde hon nu bara minnas hur farmors vallpiga stavat det ur salmboken! Hon gned pannan mot de kalla kättinglänkarna. Jo, så verkligen hjälpte det inte! Väne Sancte Spritus. Hon kunde rita varenda bokstav om så behövdes.

»Väne Sancte Spritus, låt mig få tillbaka min ankbonde levande i kväll och jag ska be till dig och bara till dig för jämnan», bad Röpecka och sökte av alla krafter få bönesucken ur ett tillitsfullt hjärta.

Nej, men salmen om den Helige Ande, tänk att hón försummat den! Så dumt! Måtte det bara inte vara för sent och med klar röst uppstämde hon: O, Helge And gör själen from, förnöjd och oförfärad.»

»Är du blankt stollig, Röpecka, begriper du inte att du kan trilla i åa!»

»Asch, Hultman står i vattenporten och han håvar bums upp mig om jag skulle halka ur. Titta bakom bron, om Storm inte tror mig,» tillkännagav Röpecka och satte i med fördubblad kraft.

Storm beklädde den ansvarsfulla posten som stadens polis och därtill stadens enda. Han klev närmare och när Röpecka hade största baksvingen grep han resolut fast i skörten på hennes lilla jacka.

»Du ska åtminstone låta bli så länge jag står här utan båtshake, din vilsna vettvilling», sade han och lyfte henne ur det riskabla läget.

Röpecka satte sig på en sten och såg mörkt på honom.

Storm, sade hon slutligen dröjande, »tror han, att Gud kan uppväcka alla döda — inte bara dött folk?»

»Dä ä en sak jag inte tror ett dugg om. Dä lägger jag mej inte i. Dä får prästen ha reda på. Dä har han ta mej dalern tid te.»

Då Röpeckas ögon alltjämt vetgirigt sågo in i hans, fann han sig uppfordrad att ytterligare markera det obefogade i att rikta ett dylikt spörsmål till honom.

Jag har gärning nog med mitt och kan jag blott på torgdagarna få bönnera ur stan, innan di blitt stupfulla och bråkiga och se efter elden här då det blåser nordan så...»

»Ja, och ha ett öga på Olle Dön, så att han inte hinner sticka träbena mellan kärrhjulen, då Storm drar honom till finkan», ifyllde Röpecka det uppdragna schemat. »Förresten är Olle Dön i stan och redigt på snorken är han också», fortfor hon. Han satt i Krögarsmutten och snörde av sig lösbenen för att kasta dem på pojkarna.»

Storm for iväg med den hastighet hans namn angav och Röpecka drog en lättnadens suck. Äntligen fick hon ro att bedja och hon måste ju skynda sig för att ge den Helige Ande någon tid till att utföra undret. Färgarns ankflock kom redan simmande snart skulle hon få se vågmästarns, buntmakarns, mamsellerna Samuelssons — och när dessa simmat förbi kunde hon vilken minut som helst få se sina egna.

Röpecka bad och sjöng, så svetten pärlade. Allt emellanåt höjde hon blicken mot skyn, för kanske blev det för bråttom att få honom i vattnet och då måste den Helige Ande fara ned med honom.

Buntmakarns flock sam snattrande förbi henne. Hon kastade till dem några brödsmulor.

Nej, men se —! Hon blev het i huvudet, torr i halsen och kall utefter ryggen. — Där kom ju Samuelssons flock efter dem. — Tänk, om hennes nu var i antågande. Hennes spänning var oerhörd. Nu, nu, nu skulle det visa sig. Hon knäppte händerna hårt mot bröstet, ur stånd att forma en tanke, än mindre ett ord. Den stora vita ankan kom i teten. Åh, Gud! Åh, dyre, gode ängla Helige Ande jublade hon med klappande hjärta, medan hon sjöng sin vanliga locksång: Lankera, lankera l-a-n-k-e-r-a mina små.

Gravitetiskt klev flocken i land. Röpecka räknade. Nej, ingen fattades och ingen, ingen — men vad var det som skymtade vid vassen? Simmade ej något därute som hörde henne till. Lankera, lankera, lankera, försökte hon sjunga, men någonting i halsen dunkade så att hon varken fick ord till rösten eller röst till orden. »Där är han — min ankbonde kommer, nej, o tack, tack! O, du milde gode ängla Helige Ande jublade hon och strödde brödsmulor i vattnet för att locka ankbonden i land. Fågeln slukade dem begärligt. Nej att han var hungrig, det var ju alldeles som i bibeln, »och de gåvo honom att äta». Röpecka var i extas. Ett sådant under! Ett sådant under över alla under! Hennes ankbonde livslevande igen! Hon lyfte honom i sina armar och flög snarare än sprang hem.

»Mor, mor», ropade hon flämtande. »Den Helige Ande har väckt upp min ankbonde från de döda. Jag har honom här. Han har kommit direkt från himlen. Han är riktigt levande — han har skinn mellan tårna han är våt om näbbet och han har krusiga fjädrar vid vingspegeln. Den Helige Ande har inte glömt någonting. Åh mor, åh mor, jag har en fågel som varit uppe hos Gud i himlen. Är det inte underbart! Jag skall aldrig, nej aldrig bli stygg mer.» — Röpeckas ögon tindrade och hon kysste fågelns lena nacke.

Röpeckas mor betraktade häpen först sin lilla flicka och sedan ankbonden. Skulle väl Lennart slaktat en annans ankbonde, tänkte hon förskräckt. Så synd om dem som saknat och kanske gjort sig mycken möda att finna den förlorade.

Röpeckas hänryckning växte minut för minut och hon överhopade sin återvunna skatt med de ömmaste ord allt under det tacksägelser och löften till alla tre Gudomspersonerna strömmade över hennes läppar.

»Min kära lilla flicka, det här kan aldrig stå rätt till», menade Röpeckas mor. »Jag är rädd...»

»Mor, tänker du bli ogudaktig», avbröt Röpecka strängt. »Har du glömt att Gud väckte upp Lasarus och flickan och gossen och säkert många till fast det inte står i boken. Är det värre kanske att göra en ankbonde levande igen?»

»Nej, men»... försökte Röpeckas mor. De hade nått ankhuset och Röpecka skulle just dra ifrån haspen på dörren, då ankbonden slet sig lös och flög — flög över trädgården, flög nedåt vägen, flög rakt fram till en port på ett spjälstaket, där han slog ned och kröp in.

Röpecka hade sprungit efter honom ett stycke. Hennes ansikte var färglöst och blicken tom. Hela den lilla gestalten tycktes med ens falla ihop. Vissna som ett förtorkat gräs.

Hon hade stått så orörlig en lång stund, då hennes mor kom fram till henne. »Lilla Röpecka», sade hon. »Dina ankor stå på bakgården och vill in i sitt skjul.» Hennes röst var mild och stilla som då man talar till en svårt sjuk. Röpecka vände mekaniskt om och skötte sin plikt. Därpå kröp hon in i en brädstapel och grät, hejdlöst, tröstlöst och övergivet så som endast ett stackars sönderkrossat barnahjärta kan gråta.

Röpeckas mor förstod att varje försök att trösta endast skulle förvärra. »O, Gud», bad hon därför, »förbarma dig över min lilla flicka och låt henne erfara, hur ljuvligt du mildrar vinden för de klippta fåren!»

En halvvuxen pojke närmade sig om en stund det hål i brädstapeln, där Röpecka byggt sig ett bo. Det var Lennart, utskickad av Röpeckas mor.

Länge, länge fick han tala för döva öron. »Jädrar anacka», tänkte han »att jag skulle tillbju mej att vrida nacken av ankbonden hennes. Men frua var rålös och allri kunne jag tro, att flecka skulle bli så till sej.»

Långt om länge stack Röpecka fram huvudet. »Lennart», sade hon, jag bryr mej aldrig om Gud mer och inte om de två andra heller. Han är stygg och elak och jag skall aldrig mer bli snäll och det kommer aldrig på frågan att jag tänker lova, lyda och tjäna honom.»

»Nänämensan, det är klart», nickade Lennart.

»Och du ska hjälpa mej att göra ont åt honom?

»Dä va en given sak dä», förklarade han beredvilligt.

»Du ska svära, alldeles förfärligt, kan du det?»

»Så gruvligt och rysligt det står till.»

»Men högt, jag vill höra hur det låter», sade Röpecka hämndlystet.

»Necken bespike å beklistre mej», drog han till. »Passar det för dej?»

Vänd!

Svenskt patent.
För efterapningar varnas.

Extra inkomst — hemarbete,
genom att i hemmen utföra stickarbeten för egen eller vår räkning på vår patenterade stickmaskin ARE — specialmodell.
Säljes även med S. K. F. kullager. Levereras till svenska statliga institutioner.
Överbetala icke rät-stickningsapparat med *korta* nålar då ni kan erhålla en bättre och billigare, näml. Are-Standard till endast kr. 125:—, vilken kan kompl. med randapparat för *avig* stickning. Nyhet: Are långstickmaskin. Naumanns världsberömda sy-maskiner med kullager. Begär prospekt.
NORDISKA TEXTILKOMPANIET
Vasagatan 15—17, STOCKHOLM.

till hörande följder, och en år från år ökad benägenhet att med skilsmässa upplösa äktenskapet, d. v. s. ett underkännande av den ursprungliga uppfattningen av äktenskapet såsom en för livet ingången förbindelse.

Vi kanske i detta sammanhang icke böra glömma att anteckna, att år *1920,* från vilket de sista uppgifterna finnas, fördelades svenska folket i avseende å äktenskap på följande sätt:

	Barn under 15 år:	Vuxna ogifta:	gifta:	Änklingar, änkor frånskilda:	Totalsumma.
Män	882,112	908,166	986,286	121,692	2,898,256
Kvinnor .	847,141	920,702	992,934	245,456	3,006,233
					5,904,489

I rubriken »vuxna ogifta» ingår även åldersklasserna 15—18 år för kvinnor och 15—21 år för män, alltså en del årsklasser som icke upnått äktenskapsåldern. Inom åldersklassen 15—20 år fanns 1920 inalles 557,327 personer. Med ledning härav torde man kunna våga påståendet att här i Sverige finns *mer än en halv million ogifta män och mer än en halv million ogifta kvinnor,* som uppnått äktenskapsåldern, frånsett alla änkor, änklingar och frånskilda. De ogiftas antal är omkring för att icke säga mer än hälften av de giftas antal,

Samma år 1920 stiftades det här i Sverige 21,807 utomäktenskapliga föräldraskap d. v. s. då föddes det samma antal barn utom äktenskap. *Antalet ingångna äktenskap samma år var endast dubbelt så stort eller 42,918 st.* Antalet inom äktenskap födda barn var samma år 116,946. Av dessa sistnämnda barn, får man beräkna, att omkring 13,000 voro födda inom de åtta första månaderna av föräldrarnas äktenskap, som alltså antagligen tilkommit för att legitimera det väntade barnet som barn i äktenskap.

Det kanske här invändes, att året 1920 företer en del extraordinära förhållanden. Detta är sant. Men tendensen senare år är lika med 1920. *År 1925 stiftades 15,529 utomäktenskapliga föräldraskap och ingingos 37,231 äktenskap.* Antalet inom äktenskap födda barn var samma å.r 90,460 med samma reservation som här ovan beträffande de c:a 13,000 barn, som voro frukten av en utomäktenskaplig förbindelse men som genom föräldrarnas äktenskap blev att betrakta som barn i äktenskap.

Jämförelsetalen för de utom äktenskap födda barnen under olika tidsperioder giva icke anledning till någon förhoppning, att dessas föräldrar skulle inse äktenskapets betydelse. På 1750-talet utgjorde dessa barn allenast 2,37 % av samtliga levande födda. I början av 1800-talet hade siffran sprungit upp till 6,14 % och i mitten av 1800-talet till 9,05 %. På 1900-talet sker en avsevärd stegring. 1891—1900 var talet 10,87 %, nästa tioårsperiod 12,72 % och 1911—20 15,01 %. Perioden 1921—25 14,65% (år 1920 15,72 %) och år 1925 14,65 %. *Vart sjunde barn, som föds i Sverige är barn utom äktenskap.* Gör man jämförelsen endast för Stockholm kommer man till resultatet, att *mer än vart fjärde barn, som föds i Stockholm är barn utom äktenskap.*

Utomäktenskapliga sexuella förbindelser torde endast i rena undantagsfall vara ingångna med tanke på ett föräldraskap som följd. I allmänhet torde väl kontrahenterna söka undvika sådant. När nu de utomäktenskapliga föräldraskapen äro så ofantligt många — 1/6 av de inomäktenskapliga — och i allmänhet icke avsedda utan i de flesta fall i största görliga mån undvikna, så måste man draga den slutsatsen, att utomäktenskapliga sexuella förbindelser utan föräldraskap måste vara tillfinnandes i vårt samhälle i en ofantlig utsträckning. Den halva millionen ogifta, giftasvuxna män och den halva millionen ogifta giftasvuxna kvinnor, tala visserligen i detta avseende endast genom sina barn i det statistiska materialet men man behöver inte vara varken läkare eller advokat för att kunna draga denna slutsats.

De torra tabellerna i den blå årsboken avspegla svenska folkets inställning till den nuvarande äktenskapsformen — den lagliga klädsel, som samhället vill ge åt de sexuella förbindelserna. Från att ha varit en hel klädnad, höghalsad, långärmad och nära på litet släpande och helst kompletterad med en liten parasoll för att kunna slippa se så fula saker som oäktingar, prostitution och annat lättsinne som inte gick i stil med ett så stadigt material, avsett att hålla livet ut och litet till och tåla åtskilliga påfrestningar — vad har det blivit?

Ja, se i spegeln, svenska folk! Den blå boken blir väl blåare nästa år.

Från Riksdagen.

Taggtrådsstängslet.

Man kan mycket väl leva i bästa frid och samförstånd med sina grannar utan att låta grannens ungar gå och påta i ens ägandes potatisland, yttrade bland annat en talare för några dagar sedan under debatten i riksdagen om den nya främlingslagen eller som Tidevarvet har tillåtit sig att kalla den, lagen om beredande av otrevnad för utlänningar. Det går således också mycket väl för sig att hålla den statliga grannsämjan god, menade talaren, även om en stat bygger upp skyddsmurar omkring sig och något kontrollerar de utlänningar, som gå ut och in i riket

Det är möjligt att sämjan kloka grannar emellan icke behöver försvinna även om grannens ungar äro lite klåfingriga, men vad som däremot torde vara alldeles visst är, att den känsla av förtroende och trevnad, som tilläventyrs finns, måste fly, om man tager till så drakoniska åtgärder som att bygga upp taggtrådsstängsel omkring sin potatisåker. Lika visst är att den invandringslag, som nu slutbehandlats i bägge kamrarna och blivit riksdagens definitiva beslut icke kommer att höja tilliten och samförståndet mellan oss och våra grannar. I stället för att hjälpa till att upphäva den avspärrningspolitik, som satts i högsätet efter kriget och bana väg för en ny paneuropeisk uppfattning, vältra vi vår sten i vägen.

Lagen innebär som bekant uppehållstillstånd för utlänning, om han vill vistas här i riket, passvisering, om han vill vistas här längre tid, arbetstillstånd, om han vill taga arbete och utvisning, om han är på något sätt misshaglig Lagförslaget var från början regeringens, men andra lagutskottet, för vars förslag riksdagen stannade, hade föreslagit den ändringen att lagen skulle gälla provisoriskt till den 31 december 1932.

I bägge kamrarna blev det långa och hetsiga debatter. Socialdemokraterna, för vilka man tycker, att det borde ligga närmast till hands att vilja skydda den svenska arbetsmarknaden för utländsk konkurrens, lade en betydligt vidare syn på frågan. De gingo i elden mot regeringsförslaget och till förmån för en motion, som på ett mycket smidigare sätt även ville uppnå ett visst skydd mot en arbetarinvasion. Det finns nämligen ingen rimlig anledning, ansåg man, att ställa 10,000 utlänningar under poliskontroll, därför att högst 2,000 av dem kommit hit för att söka arbete.

Sjukkassorna.

Frågan om sjukkasseväsendets omorganisation är nu avgjord i riksdagen. Första kammaren biföll i huvudsak regeringens förslag med de av utskottet gjorda ändringarna. Dessvärre kunde detta inte rädda förslaget, som avslogs i andra kammaren och därmed definitivt har fallit. Tidevarvet har redan påpekat (se nr. 20) hur det nu fallna förslaget erbjudit en utväg att lösa sjukförsäkringens problem utan att binda sig vid obligatorisk försäkring. Förslagets erkännande av den frivilliga verksamhetens väg får inte förbises. Genom att försmå denna lösning av frågan, tvingas man — såvida det verkligen är meningen att söka genomföra en reformering av socialförsäkringen — att ta den obligatoriska sjukförsäkringen trots dess dyrbarhet. Varje försök till en sådan socialförsäkringens reformering stupar nämligen ofelbart på bristen på lokala bottenorgan i form av sjukkassor.

Under debatten i första kammaren framhöll fröken Hesselgren särskilt förslagets betydelse för moderskapsunderstödets genomförande. Genom beviljat anslag har den avbrutna utredningen om moderskapsunderstöd beretts möjlighet att fortsätta. Ett förnyat förslag skall framläggas. På grund av den ytterst ringa anslutningen bland kvinnor till sjukkassorna i allmänhet, saknas själva grunden att bygga upp förslaget till moderskapsunderstöd på. Med det nu fällda förslagets anordningar för moderskapsförsäkring hade man hoppats att få med kvinnorna. Början vore gjord med försäkring, man hade fått vidgade möjligheter att ordna moderskapsvården och lämpliga organ.

Nu har detta arbete återigen berövats sin välbehövliga grundval och ytterligare försvårats.

Huvudargumenten emot förslaget voro dels att det skulle draga för dryga kostnader, dels ingripa hindrande i den frivilliga sjukkasserörelsens verksamhet. Nu återstår att se hur frågan kommer att lösas. Framtvingas en obligatorisk försäkring tyckas båda dessa farhågor ha anledning att mångdubblas.

Avslag på en röst.

För ett par veckor sedan uttryckte vi en förhoppning om, att motionen om större kontroll över av enskilda klubbar anordnade nöjestillställningar måtte bifallas även av andra kammaren, enär det onekligen finns välgrundade motiv för en lagstiftning i denna riktning. Hoppet har emelltrtid visat sig fåfängt. Andra kammaren har behandlat frågan och med en rösts majoritet fällt förslaget. Ärendet avgjordes vid 3-tiden en morgon, och den verkliga anledningen till nederlaget lär vara, att allt för många av förslagets förespråkare gått hem och lagt sig.

(Forts. fr. sid. 5.)

Röpecka nickade. Men, fortfor hon tveksamt, »jag undrar om vi inte får låta bli att smäda den Helige Ande. Ser du», och en snyftning skakade den lilla kroppen, »ser du jag tror aldrig att hon rår för det. Hon kom kanske inte åt att hjälpa mig. Jag tror att jag vill hålla på att be till henne, så blir hon kanske glad.»

Lennart var precis av samma mening och så följdes de åt in i verkstaden där Röpecka provade penslarna i penselbyttan. Men hon var trött och Lennart lyfte upp henne i en täckvagn som skulle målas. En lång stund var det alldeles tyst därinne och Lennart trodde att hon somnat bort från sin bedrövelse, då hon ropade honom till sig.

»Lennart», viskade hon värdigt — »aldrig, nej aldrig i livet du, förlåter jag Gud, att han lurade på mig mamsellerna Samuelssons ankbonde.»

Röpeckas guvernant.

Nytt för Sverige.

Bad i varje svenskt hem är nutidens lösen. "Hygieniskt Frotterbad" kan anordnas i vilket rum som hälst o. kostar ingenting i bruk. Begär prospekt. **A.-B. Specialindustri,** Drottninggatan 10, Stockholm.

Mötesplatsen.

Vid föreningen Frisinnade Kvinnors i Lindome sammanträde den 16 maj diskuterades frågan om allmänheten och pressen, och beslöts enhälligt att tillställa Riksförbundet följande uttalande för de åtgärder, som dess styrelse finner lämpliga.

Väl medvetna om den stora och betydelsefulla kulturinsats, som gjorts och göres av den svenska pressen och inseende densammas oumbärlighet beklaga vi, att det man innefattar i ordet sensationsjournalistik kommit att tillvälla sig allt större plats och allt fetare rubriker i våra dagliga tidningar.

Övertygade om denna tendens' skadliga inverkan isynnerhet på ungdomen vädja vi härmed i vår egenskap av mödrar och ungdomens vänner, till den svenska pressen, att den må inskränka ovannämnda negativa verksamhet till förmån för en sundare och mera positiv inriktning.

Vi vädja även till alla ansvarskännande medborgare att vid lösnummerköp och prenumeration föredraga de pressorgan, som i sin nyhetsförmedling ej ockra på en sensationslysten allmänhet.

För föreningen Frisinnade Kvinnor i Lindome

Styrelsen.

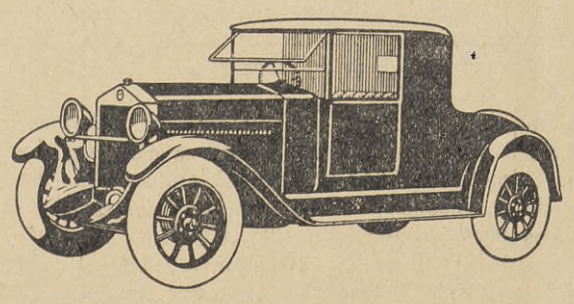

Kungl. Maj:ts Proposition n:r 173 till 1927 års riksdag

anger tabellen i bilaga 2 den totala skattebelastningen å täckta personautomobiler, d. v. s. de skatteutgifter för automobil, gummiringar och bensin, som vid antagen 1.000—3.000 mils körning pr år drabbar automobilägaren.

Tabellen omfattar de i Sverige vanligast förekommande automobilerna och **visar att FIAT är den automobil som kräver de minsta utgifterna.**

A.-B. AUTOMOBILCENTRALEN

STORTORGET 13 MALMÖ — ARSENALSGATAN 9 STOCKHOLM — N. HAMNGATAN 30 GÖTEBORG

Provisoriska våningar.

Det är en fara att bli så förtjust i sina ägodelar att man i stället för att vara deras obekymrade herre blir en under deras stora värde tyngd och orolig tjänare. Faran ligger så nära till hands. Hur många människor klamra sig inte fast vid sitt bohag som till sin sista vän. Och hur kan man inte gräma sig över ett tappat smycke eller en sönderslagen vas. Det är rätt hemskt att så låta sig behärskas och utstå oro och sorg för det som från början var meningen att vara till lättnad och uppmuntran i vardagligheten. Inte fogades ädelstenar samman till ett smycke för att vålla sin ägare bekymmer. Och inte var det meningen att leran som formades till en vas skulle bli orsak till tårar och grämelse. I alla fall äro vi ofta benägna att låta det bli så.

Det finns ett annat sätt att se på saken. Den isolerade husmodern på landet, som inte har så mycken omväxling att glädja sig åt, talar med förtjusning om att nu äro så många av hennes kaffekoppar sönderslagna att hon måste skaffa sig nya. »Jag är så glad att få se ett nytt mönster, skall jag säga.» Det är en lättare åskådning som också kommer till uttryck i en glad och förståndig husmoders ord: »Jag köper billigt porslin för att slippa få en chock när det går sönder.»

Denna tankegång finnes närmare utvecklad i en i Wien utgiven tidskrift där den bekante möbelarkitekten dr. Josef Frank skrivit en uppsats om möblering och heminredning. Han kommer med nya förslag som vilja hjälpa människor ur deras bundenhet.

Den som för första gången inrättar ett hem åt sig, vilket för övrigt också ofta är sista gången, säger han, kan inte ha någon erfarenhet av vad det egentligen rör sig om. Det återstår honom intet annat än att på måfå, efter att ha genomsökt de passande affärerna träffa sitt val om möbler och bohag i ögonblickets stämning och sinnesförfattning. Tämligen villkorligt bygger han sålunda upp ramen för hela sitt kommande liv, för arbete och död. Så har det alltid gått till. Men det är bara en fördom att tro att det är nödvändigt.

Det som omger oss är aldrig beräknat för evigheten. Våra ansikten förändras fort. En färg kan i vår tid vara modern för en säsong, en klänning räcker inte mycket längre. Endast genom de föremål som stå omkring oss måste vi påminnas om att vi bli gamla. Och inte nog med det. Genom sin blotta tillvaro bidraga dessa föremål att beröva människor möjligheten att börja ett nytt liv i en ny omgivning. Tänk på hur härligt det vore, att då och då i livet kunna skaffa sig en ny omgivning efter sin förändrade sinnesart, sina vidgade erfarenheter och utvecklade åskådning och låta uppfriska sig därav.

Möbler och husgeråd få inte ha något evighetsvärde. Vi äro ju ofta tvungna att vara pietetslösa och göra oss av med de fäderneärvda sakerna, vilkas materialvärde är mycket större än deras nytta, ty den gamla tiden trodde sig få lov att arbeta för evigheten. De gamla kläderna gå sönder, de gamla husen äro förstörda men de oanvändbara möblerna finnas kvar.

I vår tid är det ett ofattligt högmod att vilja skapa något som skall ha värde för lång tid utom det som har konstens evighetsvärde. Detta är heller inte nödvändigt eller eftersträvansvärt och kan inte lyckas, ty det var en förgången tids mål men inte vårt.

Det finns en viss grad av hållbarhet som för möbler, tyger och andra sådana saker är nog för att de skola räcka just så länge som deras form, deras användbarhet och praktiskhet fullt motsvara våra fordringar. Större hållbarhet behövs inte.

Visserligen finns det vissa möbler som äro för dyrbara att anskaffa mer än en gång, stora skåp och andra omständliga saker. Men de äro i själva verket föråldrade och passa inte längre in i våra våningar.

Så mycket oförnuftigare är det att tillverka sådana möbler, som ju ändå äro övergångsföreteelser och snart måste försvinna, så starka och värdefulla att de bara komma att stå en kommande generation i vägen. Man kan ju rent av få hyra en stor våning bara för att få plats med sina möbler. Det är en grundlös föreställning att t. ex. dörrarna till klädskåpet skola vara praktföremål medan dörrarna som vi själva gå ut och in genom äro enkla vitstrukna bräder.

Den moderna människan borde göra alla dessa tyvärr nödvändiga artiklar i sin omgivning så opersonliga och förgängliga som möjligt, så att hon inte måste sätta all sin kärlek till dem. Och inom sitt i högsta möjliga mån opersonliga hus kommer hon att skaffa sig den tillfälliga inredning som just för den tiden tilltalar henne. Det är inte skåp och byråar som ge rummet dess personliga prägel, utan det är färger och tygsorter och ljus, med ett ord det förgängliga.

Låt oss ta ett exempel. Det finns många tryckta tyger som alla fylla samma ändamål, nämligen att dämpa ljuset. Det ena kostar tio gånger så mycket som det andra. Det dyra är förstås starkare. Men hur mycket roligare att kunna byta om tio gånger. Det finns så många saker som vi tycker bra om, men som vi är rädda för att skaffa oss, ty om några år kommer vi inte att tåla dem längre. Då kan man ju kasta bort dem, då äro de också utslitna, vilket gör det lätt för oss att skilja oss från dem.

Modet är alltid levande och för en kort tid alltid vackert.

Låt därför våra våningar vara ett provisorium. Det är en sorglig tanke att hela sitt liv samla på saker som ha värde endast för sin ägare och samtidigt veta, att ens efterkommande en gång till varje pris skall försöka bli av med dem på auktionskammaren. Det bekymret kan vi bespara oss, om vi skaffar oss en rörlig och förgänglig omgivning som lever med oss, åldras och dör med oss.